

A bírálóbizottság értékelése

Az interdiszciplináris, főként az eszme- és politikatörténet, a nemzetközi kapcsolatok és a diplomáciatörténet körébe sorolható, azonban társadalom-, gazdaság- és kultúrtörténeti megközelítéseket, továbbá sajtótörténeti részleteket is tartalmazó doktori értekezés több mint másfél évtizedes, nagyrészt külföldön végzett könyvtári-levéltári kutatások eredménye, gazdag forrásbázison nyugvó alapkutatás. A dolgozat a portugál nyelvű *Atlántida* című folyóirat 48 számból (mintegy 700 írásból) álló sorozatának tartalmára építve a volt gyarmat, Brazília és gyarmattartója, Portugália jellemzésére, a luzo-brazil közeledés, továbbá a luzo-brazilizmus, mint kulturális és eszmetörténeti jelenség vizsgálatára, a két I. köztársaság (Brazília esetében 1889-1930, míg Portugália esetében 1910-1926/30 közötti időszak), a nemzeti identitás bonyolult formáját eredményező viszonyának bemutatására vállalkozik.

A szerző meggyőző, monografikus igényű, világos, logikus, jól strukturált rendszerbe tudta összefoglalni kutatási eredményeit. A dolgozat elején gondosan megfogalmazott, megalapozott kérdésekre a munka végére megkapjuk a válaszokat. A disszertáció közel 40 oldal terjedelmű forrás- és szakirodalmi bázisa széles körű anyaggyűjtésről tanúskodik, mindkét ország tekintetében. A szerző disszertációhoz kapcsolódó magyar, angol, portugál nyelvű publikációinak száma 30. Az 502 oldalas kézirat 1538 hivatkozást tartalmaz, a jegyzetapparátus gondosan kidolgozott, számos, a főszöveghez nem szorosan kapcsolódó, de azt értékesen kiegészítő információval szolgál.

A szerző képes volt tudatosan szelektálni és rendszerbe illeszteni a portugál, angol és magyar nyelvű bőséges szakirodalmat, a kutatási problematikákat, a különböző vizsgálódási köröket, megtalálva a megfelelő arányokat a témák kifejtése során. A disszertációban feltett kérdések átgondoltak és megalapozottak. Az *Atlántida* folyóirat számai, mint primer források használatának köszönhetően új tudományos értékkel bíró információk és összefüggések kerültek bemutatásra a munkában. Ugyanakkor a bizottság hiányolja a folyóirat korabeli hatásának elemzését és a luzo-brazil eszme ezen kívüli hatásának bemutatását.

Az akadémiai doktori disszertáció kutatási céljait és eredményeit, továbbá a disszertációban felépített szintézist támogatták Szilágyi Ágnes korábbi kutatói-oktatói tevékenysége, különösen külföldi kutatóútjai.

A disszertáció legfontosabb új, tudományos eredményei a következők:

1. A szerző Portugália és Brazília átfogó, időben mintegy négy évtizedet (1889-1930 közötti időszakot) felölelő, széles látószögű, interdiszciplináris, összehasonlító vizsgálatát végezte el.
2. Hasonló megközelítésű, elemző szakirodalom sem nemzetközi, sem magyar viszonylatban nem áll rendelkezésre.
3. A portugál, spanyol, angol, illetve a magyar nyelvű, legfrissebb szakirodalomról is alapos bibliográfiai áttekintést nyújt a szerző.
4. A disszertáció alkalmazott módszerének és összetett, totális képet felvázoló, komplex vizsgálatának, a komparatív feldolgozás körkörös módszerének köszönhetően novumot jelent nemzetközi szinten is.
5. A dolgozat portugál nyelvű forrásanyagait a szerző kiváló minőségben magyar nyelvre fordította, melyeket beépített a szövegbe.
6. A feldolgozott témák között olyan új területek jelennek meg, mint a nők szerepe, a franciaországi intellektuális közegezhöz való kapcsolat, valamint a magyar érintettség.

A bizottság állásfoglalása szerint a jól összeállított tézisek sokrétű, kitartó anyaggyűjtésről, komoly mélységű, számos tudományos újdonságot tartalmazó, magyar és nemzetközi

viszonylatban is magas színvonalú munkáról adnak tanúbizonyságot. A dolgozat tudományos eredményei és színvonala indokoltá teszik a munka idegen nyelvű megjelentetését.

A disszertáció forrásokkal alátámasztott megállapításait, valamint a jelölt téziseit a bírálóbizottság elfogadja.